

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci och dem Här Minister. A mir géifen dann zur Ofstëmmung iwwert de Projet 7207 iwwer-geoen.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7207 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. D'Procuratiounen. An d'Ofstëmmung ass ofgeschloss.

55-mol Jo, 5-mol Neen. Domat ass de Projet 7207 ugeholl.

Ont voté oui: *Mmes Diane Aehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, M. Aly Kaes, Mme Claudine Konsbruck, M. Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes (par M. Laurent Mosar), Claude Wiseler (par M. Marc Spautz), Michel Wolter et Laurent Zeimet (par Mme Diane Aehm);*

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen et Mme Cécile Hemmen;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Eugène Berger, Frank Colabianchi, Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer (par M. André Bauler);

MM. Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter, Sam Tanson et M. Roberto Traversini (par Mme Viviane Loschetter).

Ont voté non: *MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding;*

MM. Marc Baum et David Wagner.

Ass d'Chamber bereet, d'Dispens vum zweete Vott ze froen?

(Assentiment)

Merci. Dann ass dat esou decidéiert.

An den nächste Projet ass de Projet 7235, en Accord tëschent der EU an der Schwäiz iwwer europäesch Programmer, wat d'Navigatioun mat Satellitten ugeet. A wat dat genee ass, dat seet eis de Rapporteur, den honorabelen Här Fayot.

8. 7235 - Projet de loi portant approbation de l'Accord de coopération entre l'Union européenne et ses États membres, d'une part, et la Confédération suisse, d'autre part, relatif aux programmes européens de navigation par satellite, fait à Bruxelles, le 18 décembre 2013

Rapport de la Commission de l'Économie

► **M. Franz Fayot** (*LSAP*), *rapporteur*.- Merci, Här President. Léif Kollegeinnen, léif Kollegen, bei dësem Projet de loi handelt et sech ëm d'Approbatioun vun engem Zesummenaarbechtsaccord tëschent der Schwäiz an der EU an hire Memberstaten am Beräich vun der ziviller Satellitennavigatioun. Et ass dëst eng Aart Accord type, an en äänlechen Accord ass schonn 2010 mat Norwegen geschloss ginn an 2011 och bei eis approvüert ginn. An et ass ze erwaarden, dass e weideren, esou een Accord, och nom Brexit mat Groussbritannien ausgeschafft gëtt.

Dëse Projet de loi ass den 23. Januar 2018 deposéiert ginn. Den Avis vum Statsrot koom den 29. Mee dëst Joer. Mir hunn en de 5. Juli 2018 an der Ekonomieskommissioun ënnersicht an den 12. Juli ass du mä Rapport zu dësem Projet ugeholl ginn.

Här President, d'Schwäiz huet als Member vun der ESA scho bei der Entwécklung vun dem europäesche Global Navigation Satellite System, dem GNSS, matgeholl a mat senger Komponente Galileo an EGNOS also matgemaach. Galileo, fir Är Informatioun, ass den Equivalent vun amerikanesche GPS. Et ass den europäesche weltwäite Satellitennavigatiounssystem. An EGNOS ass e regionale System, deen och vun der Europäescher Unioun entwéckelt gëtt.

Mat dësem Accord gi sech d'Schwäiz an d'EU also e Kader fir d'Kooperatioun fir d'Entwécklung vun dësem System. A se gi sech och Zougang zu hire jeeeweilige Marchéen, mä och natierlech hire Betriber d'Méiglechkeet, bei der Entwécklung vun den Navigatiounssystemer matzeschaffen.

Här President, am Exposé des motifs zu dësem Projet steet, dass de Secteur vun der Navigatioun duerch d'Satelliten ee vun deene wichtegsten Industrië vum 21. Jorhonnert gëtt. An e gëtt verglach a senger Wichtigkeet mat der Auer. An ech mengen effektiv, jiddweree vun eis, deen a Stied ënnerwee ass, weess, dass mer haut zwar keng Kaarte méi liesen, mä dass mer allegueren op eise GSM mat Google Maps oder mat äänleche Systemer doruechter navigéieren. Ob dat gutt ass, dat loossen ech jiddweree selwer beäntweren, mä dat ass awer haut eng Realitéit. An, ech mengen, dat weist och, dass dës Analys net falsch ass.

Den Ausbau vu Galileo, dem europäesche System, deen also universell uwendbar ass, ass also e ganz wichtige Enjeu fir Europa. Et ass awer och e ganz wichtige Enjeu fir Lëtzebuerg a fir seng Industrie. D'SES ass an der Equipp vu Spaceopal vertrueden. Dat ass déi Equipp, déi Galileo entwéckelt. An elo scho sinn och zwee SES-Satelliten mat deem regionalen Navigatiounssystem, also dem EGNOS, equipéiert.

Fir ganz präzis ze sinn, wéi zum Beispill am „precision farming“, wou ee muss fënnel bis zéng Zentimeter Präzisioun opweisen, muss e globale System wéi GPS oder Galileo zesumme fonctionnéiere mat engem regionale System wéi EGNOS.

Galileo ass säit Enn 2016 preoperationell. An et ass elo schonn esou, dass all nei Handyer mat Chippen equipéiert sinn, déi och kompatibel si mat Galileo. Et ass eis och gesot ginn an der Kommissioun, dass de Galileo complémentaire ass zum GPS. Et ass also net ze verstoen, dass et sech hei ëm concurrentiel Systemer handelt. Neen, se si complémentaire.

Här President, ouni elo an den Detail ze goen, wat deen Zesummenaarbechtsaccord do ubetrëfft, wëll ech awer just ganz kuerz déi grouss Achsen dovunner hei explizéieren.

Beräicher, déi vun dëser Vereinbarung betraff sinn, sinn engersäits d'Radiosfrequenzen, d'Fuerschung, d'Passatioun vu Marchéen, Urheberrechter, d'Kontroll vun Exportatiounen, den Developpement vum Handel, d'Normen an d'Zertifikatioun, d'Sécherheet, den Echange vu klassifizierten Informatiounen an den Austausch vu Personal an den Accès zu Dénsgschteeschtungen.

Et ginn och am Aritkel 3 vun dësem Accord eng Rei Principes de coopération festgesat, déi u sech déi géigesäitge Kooperatioun mat equilibréierter Rechter a Flichte beschreiben, nach eng Kéier mat breedem Zougang zu Informatiounen, Schutz vun Urheberrechter an eben och komplettem Zougang zum Marché vun deene jeeeweils anere Parteien.

Voilà! Fir de Rescht géif ech op den Accord verweisen, deen, mengen ech, zimlech explizitt ass, an natierlech och den Accord vun der LSAP-Fraktioun zu dësem Projet de loi bréngen an lech Merci soe fir d'Nolauschteren.

► **Une voix**.- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Kéint ech dervun ausgoen, dass déi Kollegen Laurent Mosar, Gérard Anzia, Eugène Berger just den Accord bréngen, an och déi aner Kollegen?

(Assentiment)

Majo, dann ass domat déi allgemeng Diskussioun ofgeschloss. An den Här Minister huet d'Wuert.

Prise de position du Gouvernement

► **M. Etienne Schneider**, *Ministre de l'Économie*.- An den Här Minister seet dem Rapporteur fir säin exzellente Rapport Merci an och fir den Accord vun där ganzer Chamber.

Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. Da géife mer iwwert de Projet 7235 ofstëmmen.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7235 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. Dann d'Procuratiounen.

Huet jiddweree vun de Kollegen ofgestëmmt?

(Assentiment)

Merci. Dann ass d'Ofstëmmung elo eriwuer.

59-mol Jo. Unanimitéit.

Résultat définitif après redressement: le projet de loi 7235 est adopté à l'unanimité des 60 votants.

Ont voté oui: *Mmes Diane Aehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, M. Aly Kaes, Mme Claudine Konsbruck, M. Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Marco Schank (par Mme*

Martine Hansen), Marc Spautz, Serge Wilmes (par M. Jean-Marie Halsdorf), Claude Wiseler (par M. Marc Spautz), Michel Wolter et Laurent Zeimet (par Mme Diane Aehm);

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen et Mme Cécile Hemmen;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Eugène Berger, Frank Colabianchi, Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer (par M. André Bauler);

MM. Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter, Sam Tanson et M. Roberto Traversini (par Mme Viviane Loschetter);

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Ass d'Chamber d'accord, fir d'Dispens ze froen?

(Interruption)

Wann eng kleng Ännerung ze maachen ass, ass kee Problem.

Sidd Der fir d'Dispens d'accord?

(Assentiment)

Merci. Dann ass dat esou decidéiert.

A mer géifen zum nächste Projet, dem Projet 7264, iwwergoen iwwert de Kaf an d'Bedreiwe vun engem Satellitt fir Aërdobservatiounen. An d'Wuert huet den Här Rapporteur, de Marc Angel.

9. 7264 - Projet de loi autorisant le Gouvernement à acquérir, lancer et exploiter un satellite et son segment sol destinés à l'observation de la Terre

Rapport de la Commission des Affaires étrangères et européennes, de la Défense, de la Coopération et de l'Immigration

► **M. Marc Angel** (*LSAP*), *rapporteur*.- Jo, Merci, Här President, fir d'Wuert. Här Minister, Dir Dammen an Dir Hären, mat dësem Gesetz, dat et der Regierung erlaabt, e Buedemobservatiounssatellitt plus säi Buedemsegment ze kafen, ze lancéieren an ze exploitéieren, läit d'Regierung voll op de sougenannte Lignes directrices de la défense luxembourgeoise à l'horizon 2025. Dës Lignes directrices beinhalten ënner anerem d'Weiderfuere vu Kompetenztwécklung an den Domänen vum Espace an och vun der Cyberdefense. Hei bestinn nämlech um europäesche Plang grouss Besoinen un Observatiounscapacitéiten oder et feelt och u Capacitéite vu Satellittekommunikatioun an -transmissioun vun Donnéeën.

Mam Projet GovSat hu mer schonn deelweis dës Lacune behuewen. A mat deem Projet de loi vun haut, wou mer deen Aërdbeobachtungssatellitt kafen, wäerte mer do déi Lacunen, déi et um europäesche Plang gëtt, weider zoumaachen.

An déi zwee Projeten, souwuel de LuxGovSat wéi och deen heite Projet, passe gutt bei Lëtzebuerg, well mer hei am Land e grouse Savoir-faire hunn; e Savoir-faire industriel am Domän vum Espace, och vun den Technologien. A mat dësem Projet kréie mer och eng grouse Visibilitéit am Ausland.

Beim Projet de loi vun haut geet et also ëm eng Kombinatioun vu Satellitentechnologie, en Know-how, deen eis Arméi sech an de leschte Joren opgebaut huet. A mir verbannen dat mat enger aler Traditioun vun eiser Arméi, wou se sech och laang drop spezialiséiert huet, de sougenannten ISR-Beräich, dat heescht „Intelligence, Surveillance and Reconnaissance“.

An, wéi gesot, duerch déi Kombinatioun erfëlle mer eng Nisch. Ech hu gesot: Et gëtt net genuch Capacitéiten. Dat koom och ganz kloer aus der Global Strategy eraus, déi d'Madamm Mogherini virun zwee Joer publizéiert huet vun der Europäescher Unioun fir d'Sécherheet. An ech fannen, dat hei ass e Projet wéi all déi Projeten, déi mer elo déi lescht Joren an der Defense haten, wou mer e grouse Retour économique fir onst Land hunn.

Beim Projet NAOS - déi véier Buschstawe sti fir „National Advanced Optical System“ - geet et also ëm de Kaf an d'Exploitatioun vun engem Observatiounssatellitt, deen den Transfert vu Biller op d'Aërd garantéiert.

NAOS beinhalt och e Buedemsegment, wat d'Kontroll an d'Gestioun vum System an awer och d'Dissemenatioun vun de Biller garantéiert. NAOS soll d'Operatiounszone beobachten an am Interêt vun der Verteidigung stoen an et

ass kee Spionagésatellitt. De Satellitt gëtt dofir och nëmme vum Militär kontrolléiert.

Vu dass mer an enger sensibeler Matière sinn, ass den NAOS-Projet, am Contraire zum GovSat-Projet, keen „public private partnership“-Projet, mä rene Projet vum Stat, also vun der Lëtzebuurger Arméi. De Lëtzebuurger Stat engagéiert sech och, fir derfir ze suergen, dass de Respekt op d'Privatlieue garantéiert ass, an dat alles am Aklang mam nationalen an internationalen Recht.

De Satellitt, dee kaaft gëtt, huet eng Liewensdauer vu maximal zéng Joer. En Delai vu véier Joer ass virgesinn, bis de Satellitt dann operationell ass. Weider technesch Donnéeën iwwert de Satellitt fannt Der a mengem schrëftleche Bericht.

De Projet de loi autoriséiert also e finanziell Engagement vum Stat, dat plafonéiert ass op 170 Milliounen iwwer eng Period vu 14 Joer. An an där Zomm vun 170 Milliounen sinn och d'Frais de gestion an och d'Margen abegraff. An déi Ausgaben do sinn à charge vum Fonds d'équipement militaire.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, a mengem schrëftleche Rapport kann een och noliesen, awéifern sech dëse Projet an d'Konsolidéierung vum Secteur spatial hei zu Lëtzebuerg aschreift a wat déi ekonomesch Retombéeën sinn an och wéi dëse Projet weiderhin zur wirtschaftlecher Diversifizéierung bäidréit.

Wie sinn herno d'Clienté fir d'Billen vun dësem Satellitt? Wéi gesot, dat sinn haaptsächlech Militärinstanzen, mä et kënnen awer och zivil Clienté sinn. Zivil Clienté wéi zum Beispill Ënnerorganisatiounen vun der UNO, humanitär Organisatiounen, d'Europäesch Unioun, awer och privat, kommerziell Clienten, wann et zum Beispill ëm Rechercheprojete geet, iwwer Archeologie zum Beispill, oder Infrastrukturprojeten. Mä, wéi gesot, dat krute mer och an der Kommissioun garantéiert, dee Volet commercial, dee bleift ganz begrenzt.

Mir hunn ons och an där Fro iwwert d'Clienté länger an der Kommissiounssitzung vum 16. Abrëll 2018 beschäftegt. A fir all Client gëtt e Pourcentage u Capacitéit, déi ee kritt, definéiert vun der Direction de la défense.

An der Sitzung vum 16. Abrëll ass och ënnerstrach ginn, dass de Projet zu Lëtzebuerg developéiert gëtt an och exploitéiert gëtt. An den Exploitatiounsmodell gëtt awer an Zesummenaarbecht mat der Belsch elaboréiert. Ons Direction de la défense beschäftegt am Moment och e belschen Expert an et ass och virgesinn, nach aner Experten an der Zukunft ze embauchéieren.

Mir kruten och garantéiert, dass mer mat dësem Projet de loi sämtlech international Traitée vum Espace respektéieren.

Wat d'Sécherheet ubelaangt vum Client, hu mer äänlech Mechanisme virgesi wéi och beim LuxGovSat. Dat heescht, et gëtt eng „white list“ an et gëtt e Comité de conseil.

An zum Ofschluss erënneren ech och drun, dass mer mat dësem Projet jo, wéi gesot, déi ekonomesch Retombéeën hei zu Lëtzebuerg hunn, mä mir droen och derzou bäi, well dat hei also e Projet ass, dee virun allem an Europa gebraucht gëtt, dee vun der NATO gebraucht gëtt, wou mer also eis multilateral Organisatiounen ënnerstëtzen.

Do droe mer also mat deem Projet derzou bäi, dass 40% vun all eise Militärausgaben am Fong Ausgabe sinn, déi an d'Solidaritéit gi vun der Sécherheet. Mir sinn an der EU, mir sinn an der NATO. Dat si Solidargemeinschaften. An trotz deem klengen niddrege Bäitrag, dee mer leeschten, ass et awer ee Bäitrag, dee ganz sénnvoll ass. An ech mengen, et ass och wichtig, dat eng Kéier hei ze ënnersträchen.

Dat gesot, ginn ech den Accord vun der LSAP-Fraktioun an ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

► **Une voix**.- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci dem Här Rapporteur. An d'Wuert huet direkt den Här Jean-Marie Halsdorf.

Discussion générale

► **M. Jean-Marie Halsdorf** (*CSV*).- Merci, Här President. Léif Kollegeinnen a Kollegen, e puer Wieder just zu dësem Projet. Ech wollt fir d'Éischt dem Rapporteur Merci soen natierlech fir dee gudden Rapport, deen e gemaach huet, schrëftlech an och mëndlech. Mä et sinn e puer Froen, déi am Raum stinn.

Kloer ass et, dass den NAOS am Sënn ass vun de Lignes directrices; de Rapporteur huet dat och gesot. Kloer ass et, dass mer eng Expérience hunn am Satellitberäich an dass mer dann nieft Kommunikatiounscapacitéiten, déi mer duerch de GovSat kréien, elo nach eben Observatiounscapacitéite kréien. Dat ass alles okay.

Eng éischt Fro, déi ech awer wollt opwerfen, ass déi, dass mer soen: Mir sinn an der Logik vun der ISR, „Intelligence, Surveillance and Reconnaissance“. Dat soll jo dann de Leit méi Risiko... oder manner Risiko bréngen. Et soll also den Zaldoten, déi um Terrain sinn, all de Leit, déi um Terrain schaffen, am Fong geholl ee gewëssene Confort bréngen.

An do ass meng éischt Fro, Här Minister: Mir hunn ëmmer emol an der Zäit vum „Soldat du futur“ geschwat. A mer sollte mat de Belsch do zesummen e Projet maachen, deen jo och op esou Elementer opbaut, eben op Capacitéiten, déi mer hunn, fir eben d'Zaldoten ze schützen, wa se um Terrain sinn. Wou si mer do drun? Dat ass meng éischt Fro.

Deen zweete Punkt, deen ech wollt kuerz uschwätzen, ass deen, wou ech dem Statsrot awer net onrecht ginn, dee seet: „Et ass e bëssen eng Virwëtzttüt.“ Et si keng Detailer do iwwert d'Ausgaben an iwwert d'Investissementen an och iwwert de Fonctionnement. Also, et wär net schlecht, wann een do géif verschidde Präzisioune kréien.

En drëtten Punkt, deen ech kuerz wollt uschwätzen, ass deen: Et steet am Rapport dran, mat deem Satellitt hei gétt keen Espionnage gemaach. Wéi eng Garantien hu mer dann, dass hei wierklech keen Espionnage gemaach gétt?

Véierte Punkt: d'Kommerzialisatioun. De Rapporteur huet et kuerz ugeschwat, mä: Wéi hu mer do Garantien, dass do keng Abuse gedriwwen ginn? Et wier awer net schlecht, wann een do verschidde Elementer hätt. Wéi eng Biller kritt wien an esou weider? Wien ass eligibel? De Rapporteur huet dat elo deelweis hei beschriwwen. Et muss een dann emol kucken, wat d'Zukunft eis och do weist.

Dir hutt gesot, Här Rapporteur, e géif zéng Joer fonctionnéieren. Am Rapport steet, e géif siwe Joer fonctionnéieren, an eventuell zéng. Duerfir hätt ech nawell gäre gewosst: Firwat zéng oder firwat siwen? Dat steet nämlech am Rapport dran.

(Interruption)

An dann dee leschte Punkt ass: Mer kréie jo heimat am Fong geholl eis eegen Observatiounscapacitéiten. An dat ass jo a Regie gemaach gi mat der Belsch. Da gi jo och Leit engagéiert. Wivill Leit ginn do engagéiert? Dat hätt mech nawell och interesséiert.

Fir de Rescht, mengen ech, ass et e gudde Projet. An d'CSV bréngt och hiren Accord.

Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. D'Madam Loschetter huet d'Wuert.

► **Mme Viviane Loschetter (déi gréng).** - Här President, mir soen dem Rapporteur Merci fir säi mëndlechen a schrëftleche Rapport a ginn den Accord vun der grénger Fraktioun.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Den Här Graas huet d'Wuert.

(Brouhaha, interruptions et hilarité)

► **M. Gusty Graas (DP).** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, d'Geschicht vun der Observatioun vun eise Planéit ass scho relativ al. Et dierf een net vergiessen, dass dat schon am Éischte Weltkrich Fligere mat Kameraen equipéiert goufen, fir feindlech Stellungen ze iwwerfléien. Am Zweete Weltkrich ass dat du verfeinert ginn. Ech denke virun allem un d'Operatioun virum D-Day, wou gekuckt ginn ass, wat d'Gréisst vun de Wellen war, wat u sech soll duerstellen, wéi déif dat am Fong geholl d'Waasser wier. Do gesäit een also, wéi wichteg dat et ass, dass dat awer Observatioune mécht.

Um Niveau vun de Satellitten ass ouni Zweifel nach ganz vill Potenzial. Ech weisen drop hin, dass 2010 Euroconsult schon estiméiert huet, dass bis 2020 nach eng ronn 260 Satellitte reng fir d'Meteo an Observatioun géife geschéckt ginn. Dat wier e Marché vun 20,7 Milliarden.

Ech mengen, och fir eis als Lëtzebuerg bitt u sech den Akaf vun engem Satellitt awer och eng gutt Méiglechkeet, fir eis um Niveau vun der Verdeedungspolitik aktiv duerstellen. Et dierf een awer net vergiessen, dass dat mer och an der Pflicht sti vis-à-vis vun der NATO, vis-à-vis vun der Europäescher Unioun. D'NATO ass haut natierlech net eleng eng militäresch Organisatioun, mä nach ëmmer an éischer Linn.

Mir mussen och do eise Bäitrag leeschten, och wann den Här Trump sech beim leschte Sommer do op eng Manéier vis-à-vis vun der NATO-Partner ausgelosst huet, déi ech net wëll weider kommentéieren, mä déi vläicht engem President vun den USA net onbedéngt würdeg war. An onohängig vu senger Menacen, déi en do ausgesprach huet, ass et awer fir eis als Lëtzebuerg wichteg, trotzdem

eist Zil, wat mer eis gesat hunn, an zwar bis d'Joer 2020 vun 0,4 op 0,6 vun eise PIB ze goen, fir dat och kënnen ze erfüllen.

Well d'NATO huet eng Rei vun neie Problemer, zum Beispill Cyberattacken. Ech wëll drop hiweisen, dass 2016 am Mount an der Moyenne 500 där Attacke stattfonnt hunn. Iwwregens huet eis Arméi jo och elo eng Spezialistin age stellt an deem Beräich. Mir wëllen op déi Manéier och e wäertvolle Bäitrag leeschten.

Mir sinn eis jo och eens um Niveau vun der NATO, dass héich Besoine besti fir d'Kommunikatioun. Duerfir gi jo regelméisseg Appeller vun där Säit gemaach, fir och op deem Niveau ze investéieren.

Ech wëll drun erënneren, et ass och scho virun drun hei gemaach ginn: Mat der Acquisitioun vum GovSat hu mir e wichtegen Investissement an déi Richtung gemaach. Lëtzebuerg huet sech op deem Niveau jo och spezialiséiert, besonnesch wat d'Satellitenindustrie ubelaangt.

Datt mer an eiser Defensepolitik versichen, esou vill wéi méiglech och Retombées économiques ze kréien, ass eng ganz richteg Approche. An dat geschitt mat Sécherheet och duerch dëse Projet, well mer jo deen och gegebenenfalls kommerziell kënnen notzen. Mir kënnen déi Biller, déi mer mat deem Satellitt hei maachen, jo och verkafen, un aner Organisatioune weiderginn.

De Projet NAOS, deen hei schonn erkläert ginn ass, soudatt ech op deen net weider anzegoen brauch, gesäit jo awer och vir, dass eise Satellitt net soll fir Spionagézwecker benotzt ginn. Dat heescht, déi Privatsphär virun allem gétt och dann hei respektéiert.

Wat och positiv ass, dass ass natierlech eemol méi déi gutt Zesummenaarbecht mat eise belsche Partner. Mir hunn dat och um Niveau vum Militärfliager gemierkt. Mir hunn dat um Niveau vu villen anere Projekte bis elo scho gemierkt.

Ech wëll och drop hiweisen, wat awer gesot ginn ass, dass Lëtzebuerg soll och op 2% vum PIB kommen, wat säin NATO-Bäitrag ubelaangt, dass dat illusoresch ass. Ech mengen, et ass och schonn e puermol vu Regierungsmembere hei gesot ginn. Mir kënnen dat net errechen, mir sollen dat och net errechen. Dat ass net onbedéngt en erstriewenswäert Zil. Ech wëll awer op där anerer Säit drop hiweisen, dass mir awer schonn 1% vun eise RNB fir d'Entwécklungspolitik hierginn, wat awer och e wichtige Bäitrag ass.

Ofschléissend vläicht: Dat hei ass eng Acquisitioun, déi ouni Zweifel a Material ass, wat wäert genotzt ginn. Dat war jo fréier net onbedéngt de Fall. Ech wëll dat Stéchwuert „Dingo“ net weider hei verdéieren. An deem Sënn ass dat fir eis als Demokratesch Partei eng wichteg Acquisitioun. Mir stinn zu dësem Gesetz. An deementspriedend ginn ech och den Accord vun der demokratescher Fraktioun a soen dem Marc Angel och nach Merci fir säi Rapport.

Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Den Här Fernand Kartheiser huet d'Wuert.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Villmoos Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, Merci un den Här Angel fir, wéi ëmmer, e ganz fläisseg a komplette Rapport. D'ADR stëmmt dat heite mat. Et ass esou, dass déi Lignes directrices, déi hei ernimmt gi sinn, ech mengen, den Här Angel huet se exposéiert, déi eigentlech d'Defense fir déi nächst Jore plange sollen, leider mat der Oppositioun net ofgeschwat waren.

Mir hunn déi Lignes directrices iergendwéini eng Kéier virgestallt kritt, nodeems se awer schonn op anere Plaze virgestallt goufen. Ech mengen, et wär besser gewiescht, wann d'Regierung, och am Sënn vun der Kontinuitéit vun der Verdeedungspolitik, awer och mat der Oppositioun zesummen déi Ligne-directrice festgehal hätt.

Mir sinn awer als ADR mat deem Prinzip, dass d'Weltraum- an d'Cyberverdeedung Prioritéite sinn, d'accord. Mir sinn och d'accord mat där Iddi, dass d'Retombées économiques sollen an der Verdeedungspolitik eng wichteg Roll spillen. Dat hei ass en Ausbau vun der Weltraumcapacitéit; eng gutt Saach a priori.

D'Cyberdefense muss mer och weider flegen. Ech mengen, ee vun de Virriedner huet gesot, mir hätten elo een age stellt - den Här Graas awer -, ee Spezialist. D'Belsch hunn der an der Lescht 220 age stellt. An ech mengen, et wier scho gutt, wann d'Lëtzebuurger Arméi Capacitéite kéint opbauen, déi duerginn, fir och eng Sécherheetsreferenz fir aner Lëtzebuurger Administratiounen ze sinn. Dat wier och nach eng Plus-value vun der Arméi am Émfeld vun der Lëtzebuurger Administratiounen.

Mir bauen elo déi ISR-Capacitéit, „Intelligence, Surveillance, Reconnaissance“, aus. Mir maachen dat elo hei am Weltraum. Mir maachen et mat Fligere duerch Loftobservatioun a verschidde Théâtres d'opération; Fligere, déi mer awer loune ginn. A mir maachen et mat Dronen.

Wat mer net méi hunn, ass leider eng äerdgebonden ISR-Capacitéit, wéi mer se laang am Kosovo haten. Wann een eng global Approche am ISR huet a seet: „Dat ass eng Prioritéit fir d'Lëtzebuurger Arméi, dass ass eppes, wat mer gutt kënnen maachen, souwuel vun den Ausbildungs- wéi vun de Materialméiglechkeeten hier“, ass et schued, dass mer et um Buedem net méi maachen. Et wär wahrscheinlech preferable gewiescht, esou Observatioune, esou deen Typ Missiounen virunzeféieren, éischer wéi dat, wat mer am Abléck a Litauen maachen.

Et ass e fléissenden Iwwergang tëschent militärescher Observatioun a Spionage. Mir hunn net de Wellen, Spionage ze maachen, mä déi Tatsaach, dass d'Militär sech ëm d'Exploitatioun vun de Biller këmmert, ass en tant que tel nach net eng Garantie, dass net och Spionage gemaach gétt. Dat ass schlussendlech eng Appreciatioun vun deem, deen observéiert gétt, ob en et als Observatioun interpretéiert oder als eppes, wat méi wäit geet.

Mir sinn awer ëmmer erëm interesséiert, ech wëll dat och hei soen - d'CSV hat et an en anere Kontext gesot -, un där Flexibilitéit vun eise gréng Kolleegen. Et deet mer bal leed, dass mer d'nächst Woch keng Pleniéere méi hunn, well wu Woch zu Woch iwwertrompe sech eis gréng Kolleegen an der Begeeschtung fir d'Verdeedungspolitik.

(Hilarité)

Mir hate virun dräi Woche 400 Millioune fir den A400M, mir haten d'lescht Woch 140 Millioune fir d'Kasär, mir hunn des Woch 170 Millioune fir e Militärsatellitt. Wat wär et d'nächst Woch?

(Brouhaha et hilarité)

Et ass vläicht fir si ganz gutt, dass mer elo emol eng Paus hunn. Elo kënnen se Paus hu bis an déi nächst Koalitiounsverhandlungen. An do gesi mer jo dann,...

(Interruption)

...wéi pazifistesche déi Partei nach ass.

Wa mer scho vun der nächster Koalitioun schwätzen: Dee Satellitt hei, deen huet eng Liewensdauer vu siwe bis zéng Joer, dass heescht, dass déi nächst Koalitioun sech scho kann ëm de Successeur vun dësem Satellitt beméien. Esou ass dat eben, wa Satellitten net ganz héich fléien. Et ass also en Dossier, deen eis nach wäert weider beschäftegen.

Wéi gesot, mir vun der ADR droen awer déi Iddi mat.

Ech soen lech Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Ah, ech hat hei zwar en anere stoen. Dir sidd awer häerzlech wëllkomm, Här Baum.

► **M. Marc Baum (déi Lénk).** - Ech sinn elo schonn dru gewinnt.

(Hilarité)

Här President, fir eng Kéier muss ech dem Här Kartheiser recht ginn.

(Brouhaha)

► **Mme Nancy Arendt (CSV).** - Dat ass en historiesche Moment!

(Hilarité)

► **M. Marc Baum (déi Lénk).** - Mat dësem Text iwwert de Kaf an den Énnerhalt vun engem militäreschen Observatiounsatellitt gi mir weider 170 Millioune aus, ouni TVA, fir Investitiounen am Militärbereich. Nodeems d'Chamber scho virun zwou Wochen eréischt 420 Millioune, och ouni TVA, fir d'Fonctionskäschte fir den ëmstriddene Militärtransporter A400M ausginn huet, geet de Juli 2018 wuel an d'Militärgeschicht vun eise Land an: Nach ni virun huet e Parlament bannent nëmmen engem Mount esou gigantesch Zomme fir d'Oprüstung ausginn.

An et si leider nëmmen déi Lénk, déi sech deem dote Wahnsinn verspären.

► **Une voix.** - Ooh!

► **M. Marc Baum (déi Lénk).** - Dat alles geschitt am Kontext vun den NATO-Obligatiounen, wou d'Regierung jo 2014 zu Wales versprach huet, de Militärbudget bis 2020 vun 0,4 op 0,6% eropzesetzen.

Wien elo awer mengt, domadder hätt et sech gedoen, deen iert. Ech hu virun zwou Wochen de Verdeedungsminister hei an der Chamber gefrot, wéi et dann no 2020 weidergeet. An hie sot dee Moment, dass géif sech an e puer

Deeg decidéieren, an e sollt och recht hunn. Den 13. Juli huet de Regierungsrat, bestoend aus Ministere vun der LSAP, der DP an de Gréngen, de Plan directeur de la défense approuvéiert. An do steet schwaarz op wäiss, wéi et budgetär weidergeet, nämlech: «la poursuite de la croissance de l'effort de défense au-delà de 2020». A wéi héich déi Croissance ass, krute mer virun e puer Méint an der Chamberskommissioun gesot, nämlech 0,05% pro Joer. Dat heescht, dass mer dann an där doter Rechnung, no deem Plan directeur de la défense, 2025 tëscht 0,8 an 0,9% vum BIP wäerte leien.

Dëst entsprécht och deem, wat de Premierminister houfreg ënner eng Foto mam Donald Trump op de soziale Medie geschriwwen huet, nämlech, dass Lëtzebuerg, Zitat: „...respektiert die Wales-Verpflichtungen, seine Verteidigungsausgaben zu erhöhen und sich innerhalb eines Jahrzehnts in Richtung der 2%-Richtlinie zu bewegen.“

Vun där ganzer geckeger Oprüstungspolitik ass dëse Projet also en Deel. Den NAOS-Observatiounsatellitt soll héich opgeléiste Biller schéissen, theoretisch vun der ganzer Welt, praktesch awer virun allem vun der Méttelmiergëgend a vun Nordafrika, déi da militäreschen Unitéite bei hire jeeweiligen Operatiounen zur Verfügung kënnen gestallt ginn.

Domadder gétt Lëtzebuerg ëmmer méi direkten Akteur innerhalb vun internationalen Konflikte, an dëst ass den eigentleche Paradigmewissel an der Verdeedungspolitik. An et ass mir onverständlech, dass dat hei einfach esou ouni grous Diskussioun duerchgeet.

An deemselwechten Zesammenhang ass och interessant, wann ee sech de Projet de loi 7325 ukuckt, deen nach um Instanzewege ass, well deen d'Definition an d'Prozedur fir Auslandsasätz vun der Arméi ännere soll. An ouni op de Projet anzegoen, ass hei schonn eleng de Changeement vum Titel interessant. Huet d'Gesetz bis elo geheescht, dass et ëm „opérations de maintien de paix“ géif goen, esou gétt dat an Zukunft ersat duerch „gestions de crises“, also „Friedenserhalt“ gétt gestrach an ersat duerch „Krisegestioun“.

Wat bei dësem Projet awer weider opfällt, dass ass déi scho bal euphoresch Haltung, wann et ëm Lobpreisunge geet, wéi benéique dëse Projet dach fir eis Wirtschaft wier, an dëst aus zwee Grënn: Éischters, dëse Satellitt ka Recette generéieren, well aner Länner, Arméien, Organisatiounen, jo, souguer kommerziell Boiten déi Biller kéinten akafen an esou Suen an d'Keess kommen. An zweetens géif dëse Projet zur Diversification économique bäidroen, well mer mam Militärsatellitt de Secteur vun de Satellitten zu engem Pôle d'excellence maache géifen.

Här President, esou Saache geschéien, wann de Verdeedungsminister vun engem Land och Wirtschaftsminister ass. Da kënn een op esou Iddien, e militäresch-industrielle Komplex opzubaue mat all senger Geforen an zukünftigen Ofhängegkeeten.

Mir si fir d'wirtschaftlech Diversifikatioun vun eise Land, awer net, andeems mer eis Économie militariséieren. Spéitstens mat dësem Vott, Här President, ka kee lëtzebuergeschen Ausseminister méi an eng Talkshow goen an houfreg behaupten, mir hätten nieft all méigleche Steiertrickserien zumindest keng Militärindustrie. Dëst ass spéitstens heimadder eriwwer.

Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Domat si mer um Enn vun der allgemenger Diskussioun ukomm. An d'Wuert huet de Verdeedungsminister.

Prise de position du Gouvernement

► **M. Etienne Schneider, Ministre de la Défense.** - Merci, Här President. Fir d'Alleréischte wëll ech drop hiweisen, dass dat heiten e Projet ass, dee sech honnertprozenteg areit an d'Capacitéite vun der Lëtzebuurger Arméi, nämlech an d'Reconnaissance. Op där anerer Säit ass et esou, dass d'NATO an och d'EU, wat d'Verdeedungspolitik ugeet, Riselacunen hunn, wat d'Satellitcapacitéiten ugeet.

A vu dass Lëtzebuerg decidéiert huet, dass, wann ee scho muss - an ech betounen „muss“ - de Budget vun der Defense an d'Luucht setzen, fir solidaresch ze sinn am Kader vun der NATO, ee probéiert, dat ze maachen iwwer Projete, déi e Retour économique oder e Retour tout court op eist Land hunn, an zwar e positiven.

An dofir, Här Baum, investéiere mer a Projete, déi dësem Land an dëser Économie eppes

bréngen. Mir kéinten natierlech higoen an nach eng Kéier 100 „Dingoen“ kafen, dann hätte mer och esou vill Suen ausginn, mä da wären null Euro vun all deene Suen zu Lëtzebuerg bliwwen.

Hei bleiwen déi Suen zu Lëtzebuerg, well et Lëtzebuerg Firme sinn, déi dee Satellitt wäerte lancéieren a bedreiwen, grad wéi mer dat an all deene Projeten, déi mer soss nach hei decidéiert hunn, gemaach hunn, mat Exception vum dem A400M, wou ech lech jo d'lescht Woch recht ginn hunn, wou mir déi Eenzeg eigentlech heibanne waren, Här Baum, déi net ganz begeeschtert vun deem Projet waren, well deen ebe kee Retour économique op Lëtzebuerg huet a well dat Ausgabe sinn, déi ech, wann ech deemools d'Decisioun hätt misse huelen, net esou getätegt hätt.

Mä dat heiten ass awer de Contraire. Hei ass e Projet, dee gebraucht gëtt. Dat ass e Projet, dee mir kënne selwer maachen, et ass ee Projet, deen den Entrepreneuren zu Lëtzebuerg wäert Opträg ginn. An nach eng Kéier, hei geet et just ëm Imagerie, et geet also net drëm, Panzeren ze bauen oder soss iergendwelch Rüstungsindustrien hei zu Lëtzebuerg opzebauen. An et ass nach esou, dass bei deem Projet déi Biller, déi mer maachen, och kënne kommerziell verwent ginn, dass mer also mat deem Beobachtungssatellitt och kënne e ganz normale Business maachen, wéi dee vu villen Honnerten anere Satellitten haut gemaach gëtt ouni eng Diskussioun.

Ech wëll awer och op dee Virwurf agoen, dass dee Plan directeur, wou ech lech deslescht sot, dass dee géif am Regierungsrot uegeholl ginn, a wou ech gesot hunn, dass et keng weider Erhéijunge vum Defensebudget iwwert dat eraus gëtt, wat zu Wales 2014 decidéiert ginn ass, näamlech dass mer géife bis 2020 eise Budget vun der Defense vun 0,4 op 0,6% erhéijen, wuel wëssend, dass mer theoretisch missten op 2% goen. Mä do hu mer als Regierung kategoresch gesot, dass mer dat net wäerte maachen.

An Dir zitéiert vun deem Regierungsrot, wou dee Plan directeur uegeholl ginn ass. Ech weess net, wien lech dat Dokument zouespillt huet, wat scheinbar soll am Regierungsrot uegeholl gi sinn. Ech kann lech just soen, dass et eng al Versioun war, aus deem einfache Grond, well ech déi Augmentatioun, déi an deem Dokument virgesi war, erausgestrach hunn. An de Regierungsrot huet also ganz kloer dat uegeholl, wat ech dem Regierungsrot proposéiert hunn, näamlech ze soen, mir hunn en Engagement, fir vun 0,4 op 0,6 bis 2020 an d'Luucht ze goen. Dat ass alles! Méi wäit geet déi heite Regierung net.

An ech mengen, et ass un enger nächster Regierung ze decidéieren, ob se nach wëllt weider Schrëtt maachen oder net. Dat, a genee dat an nâischt méi, ass dofir an deem Regierungsrot decidéiert ginn. An deen Text, deen Dir dann do hutt, ass mat Sécherheet net deen, deen duerch de Regierungsrot gaangen ass, well ech ebe genee déi dote Passagen erausgestrach hunn. Also kënnt Der net där heite Koalitioun virwerfen, se géif dat eent soen an dat anert maachen.

An och fir dat, wou Der ugeschwat hutt vum Premierminister, dass hien en Tweet gemaach hätt - oder wat et och ëmmer war -, dass mer géifen op 2% goen, mengen ech, neen, mengen ech net nëmme, weess ech, dass et entweder schlecht geschriwwen war oder e Malentendu. Mä wahrscheinlech ass et e Malentendu, well et schlecht geschriwwen ass, well de Premierminister selwer a menger Präsenz och dem Här Trump an all deenen aneren NATO-Partner gesot huet, dass Lëtzebuerg net amstand ass an och net wäert akzeptéieren, säin Defensebudget op 2% eropzehiewen. 2% vun eisem PIB wären 10% vun eisem Budget. Ech gesi beim beschte Wëllen net, wéi mir esou vill Suen an eng Arméi mat 850 Milliounen, neen, 850 Mann, net Milliounen, sollen investéieren, geschweige dann, dass mer dat iwwerhaapt jee wëlles hätten.

Dofir, gleeft mer: Dat, wat hei gëllt, ass dat, wat gesot ginn ass, souwuel an der NATO wéi och dat, wat am Regierungsrot virun enger Woch zu deem Sujet uegeholl ginn ass. Voilà.

Dat gesot, soen ech awer all deenen, déi dee Projet hei ënnerstëtzen, ee grouesse Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci och. A mir géifen dann iwwert de Projet... Jo, entschëllegt, Här Baum.

► **M. Marc Baum** (*déi Lénk*).- Merci, Här President. Ech wollt nofroen, ob ech dat da richtig verstanen hunn. Dat heescht, an deem

Plan directeur, deen am Regierungsrot uegeholl ginn ass, dee jo dann definitiv en anert Dokument ass, wéi dat, wat ech hei leien hunn, an deem Plan directeur, sot Dir, geet bis 2025 de Budget vun de Militärdépenses net iwwer 0,6% eraus.

► **M. Etienne Schneider**, *Ministre de la Défense*.- Et ass esou, dass mat deem Plan directeur mir eis jo engagéiert hu vis-à-vis vun der NATO, fir bis 2020 vun 0,4 op 0,6% an d'Luucht ze goen. Dee Plan, déi Lignes directrices, déi mer hunn, gi bis 2025. Okay?

Elo ass et esou, dass et eng Evidenz ass, dass een dat Lach vun 2020 bis 2025 och muss budgetiséieren. Mir hunn als aktuell Regierung dat elo net méi gemaach, well mir soen: Dat do ass eng Ausgabe, déi eng Regierung ab 2020 muss maachen. Also, déi nächst Regierung, egal wéi se dann ausgesäit, muss do hir Decisioun huelen. An et ass net un dëser Regierung, fir iwwer 2020 eraus nach Engagementer ze huelen. Dofir sti mir dozou. Mir maachen déi 0,4 op 0,6 bis 2020 an déi nächst Regierung wäert da spéitstens an hirem Regierungssaccord oder eben duerno am Laf vun hirem Mandat Decisiounen mussen huelen, wéi et dann déi Joeren duerno weidergeet, ob dat no uewe geet, no ënne geet oder parallel bleibt, wéi et ass. Mä dat ass net méi d'Aufgab vun där aktueller Regierung. Ech mengen, dat wär extrem onfair, wann eng aktuell Regierung géif Ausgabe bis 2025 plangen, déi se haut net muss plangen.

► **M. Gast Gibéryen** (*ADR*).- Oh, dat hutt Der awer gemaach!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. Mir géifen dann elo iwwert de Projet 7264 ofstëmme.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7264 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmme. Dann d'Procuratiounen. An d'Ofstëmmung ass eriwwer.

58-mol Jo, 2-mol Neen. Domat ass de Projet uegeholl.

Ont voté oui: Mmes Diane Aedem, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, M. Aly Kaes, Mme Claudine Konsbruck, M. Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet (par M. Laurent Mosar);

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen et Mme Cécile Hemmen;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Eugène Berger, Frank Colabianchi, Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer (M. Gusty Graas);

MM. Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter, Sam Tanson et M. Roberto Traversini (par Mme Viviane Loschetter);

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding.

Ont voté non: MM. Marc Baum et David Wagner.

Ass d'Chamber bereet, d'Dispens ze froen?

(Assentiment)

Merci. Dann ass dat esou decidéiert.

A mer ginn zum nächste Punkt iwwer, dem Projet de loi 7303 betreffend den Numm vun der Hotelschoul an nach e puer aner Saachen. An d'Wuert huet den Här Gilles Baum.

10. 7303 - Projet de loi

1° portant sur l'organisation et le fonctionnement du Lycée technique hôtelier Alexis Heck et

2° modifiant la dénomination du lycée

Rapport de la Commission de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse

► **M. Gilles Baum** (*DP*), *rapporteur*.- Merci, Här President. Mir géifen dann nach de Mëtteg e klengen Tour bis op Dikrech maachen an de Lycée technique hôtelier Alexis Heck. Den Numm vun där Schoul, dee wäert ofgeännert ginn, an zwar wäert déi Schoul ab der Rentrée „École d'hôtellerie et de tourisme du Luxembourg“ heeschen, fir einfach emol méi kloer ze maachen, wat an där Schoul gemaach gëtt, wat an där Schoul geléiert gëtt, fir se méi bekannt ze maachen um nationalen an um internationalen Niveau, fir ze weisen, wat fir Forma-

tiounen uegebuede ginn a wat fir eng Beruffer sech do hannendru verstoppen.

Ännerunge gëtt et natierlech och an der Organisation an am Fonctionnement. Esou wäerten d'Missionen erweidert ginn, wat d'Secteur vun der Restauratioun, der Hotellerie an dem Tourismus ueget. De Rekrutement vum Personal gëtt méi flexibel, fir och auslännesch Enseignanté kënne mat bäizehuelen, déi eng gewëssen Expertise hunn op deenen dräi Gebidder, déi ech lech elo just opgezielt hunn.

Virgesinn ass des Weideren, e Restaurant d'application an en Hôtel d'application ze schafen, wou da ka geléiert an och geschaff ginn. An zu gudder Lescht wäert e Conseil consultatif d'Schoul begleeden an iwwert d'Evolution an d'Erausforderunge vum Secteur vun der Hotellerie a vum Tourismus an d'Bild setzen.

Awer der Rei no. Fir méi Visibilitéit a Kloerheet wäert am neien Numm vun der Schoul stoen, wat do geléiert gëtt, näamlech „Hôtellerie“ an „Tourisme“. Den Numm vum Restaurant vun der Schoul gëtt elo „Restaurant Alexis Heck“ an net méi „Restaurant an der Kéier“. Well et awer net nëmme theoretisch Coursé gëtt, wäert déi nei Schoul och e Restaurant scolaire ubidden, e Restaurant d'application mat verschiddene Servicier, wéi e Menu complet an e Menu à la carte, en Hôtel d'application an och en Internat.

Am Artikel 3 ginn déi verschidde Formatiounen beschriwwen. Am Moment kann een zu Dikrech den DAP maachen als Restaurateur, Hôtelier-Restaurateur a Kach am Régime concomitant, an den Diplôme du technicien an der Hotellerie an am Tourismus. Ab der Rentrée 2018/2019 wäert am Enseignement secondaire général eng nei Sektoun „Gestion hôtelière et touristique“ geschafft ginn.

Am Gesetzestext steet och, wat d'Schoul ubidde kann, selon les besoins et les infrastructures: ënner anerem e BTS, awer och Perfectionnementscoursen am Kader vun der Formation professionnelle, natierlech an de Gebidder Restauratioun, Hotellerie an Tourismus, mam Zil, fir de Label de qualité ze errechen.

A fir déi Professionell, déi schonn am Beruff schaffen, wäert et och méiglech sinn, fir de Lifelong-Learning-Prozess fortzusetzen an do verschidde Attestations de réussite ze kréie vu spezifesche Formatiounen, déi et erméiglechen, hiert professionellt Potenzial ze erweideren.

Wat d'Personal ueget, wat an dëser Schoul elo Schoul hale kann, referéiere mer eis op d'Gesetz vum 26. Februar 2016, wat déi international effentlech Schoul zu Déifferdeng ueget. D'Personal kann ënner verschidde Konditiounen duerch Employéeeën ergänzt ginn, déi d'äerfe Schoul hale respektiv am sozioeducativen Encadrement tätég sinn oder am Domän vun der Hospitalité an engem vun den EU-Memberstaten, awer op d'mannst fënnef Joer professionell Erfahrung an deem Beräich mussen hunn an op d'mannst den Niveau B2 an enger vun den dräi administrative Sproochen zu Lëtzebuerg.

Dës Dispositioun dréit der Spezifitéit vun der Schoul Rechnung, fir Leit mat u Bord ze huelen, déi an de Beräicher Hotellerie, Tourismus a Restauratioun Erfahrung hunn, a just an dëse Beräicher. Dat heescht, et geet drëm, fir Spezialiste mat u Bord ze zéien. All déi aner Fächer, wéi d'Mathematik, d'Sproochen, d'Wissenschaften ënnerleien natierlech de Regeln, wéi se an der Fonction publique applizéiert ginn.

Wat d'Administratioun ueget, do wäert dës Schoul een Direkter hunn a maximal zwee Directeurs adjoints a Fonctionnaires, an dee Staff ka komplettéiert ginn duerch Fonctionnaires-stagiaires, Employéeeën oder Saliariés de l'État.

Donieft gëtt awer och e Conseil consultatif geschafft, wou Representanté vun de Ministèren dra sinn, zwee Representanté vun der Éducation nationale an ee vum Tourisme, ee Représentant national, deen aus der Restauratioun an der Hotellerie kënnt, zwee auslännesch Experten an natierlech den Direkter vun der Schoul. An dëse Conseil consultatif soll aktiv an der Entwécklung vun der Schoul matschaffen, si aktiv begleeden. Dat geet iwwert d'Schreibe vun Avisen, awer och Konventiounen iwwert d'Schoul, d'Formation continue, an natierlech och d'Etüd maachen iwwert d'Weiderentwécklung vun der Schoul.

Voilà! Mat der Émwallung vun der Schoul schafe mer e weidert Puzzlestéck an der Philosophie „ënnerschiddlech Schoule fir ënnerschiddlech Kanner“. Et gëtt elo méi Kloerheet, wat an deene Schoule gemaach gëtt. Et ass och méiglech, eng méi geziilt a besser Formatioun unzebidden.

Domat géif ech ofschléissen an den Accord vun der Demokratescher Partei zu dësem Projet ginn.

► **Plusieurs voix**.- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. Dann huet d'Wuert d'Madamm Martine Hansen.

Discussion générale

► **Mme Martine Hansen** (*CSV*).- Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, ech si frou, dass dee leschte Gesetzesprojet, zu deem ech d'äerf schwätzen an dëser Legislaturperiode, grad d'Hotelschoul ass. Als Direktesch vun der Akerbauschoul hunn ech regelméisseg mat der Dikrecher Hotelschoul zesumme geschafft, an ech hunn dës Schoul ëmmer als eng ganz interessant, dynamesch Schoul empfonnt.

An ech soen dem Rapporteur, dem Här Baum, och villmoos Merci fir säin ausféerleche Rapport. Ech wäert just op dräi Punkten agoen, ech mengen, et ass scho bal alles gesot.

D'Gesetz gesäit elo offiziell e Restaurant d'application an och en Hôtel d'application vir. Dëst ass ausdrécklech ze begrëssen, well d'Praxis ass onentbehrlech fir d'Schüler, mä awer genausou onentbehrlech fir d'Enseignanten, well nëmme, wann d'Enseignanté regelméisseg mat der Realitéit vum Terrain konfrontéiert sinn, kenne se hire Beruff, bleiwe se um leschte Stand an nëmme da kënne se gutt Schoul halen.

Da kritt d'Hotelschoul elo och ee Conseil consultatif. Als CSV soe mir, dass et immens wichteg ass, dass d'Hotelschoul - awer net nëmme d'Hotelschoul, mä u sech allegueren d'Schoulen - enk mat de Leit vum Terrain zesummeschaffen.

Dat soll elo iwwert dëse Conseil consultatif gescheien, mä et stellt sech awer d'Fro, an déi Fro stellt sech och d'Chambre des Saliariés, ob et hei net zu Iwwerschnidung kënnt vun den Zoustännegkeeten tëschent dësem neie Gremium, den Équipes curriculaires, dem Comité à la formation professionnelle, dem Conseil national des programmes an der Cellule de développement scolaire, dee jo och fir d'Schoulentwécklung zoustänneg ass.

Ech soen et nach eemol: Als CSV hu mer eppes géint en Usammele vun ënnerschiddleche Gremien mat vergläichbaren Aufgaben, a mir hoffen, dass d'Fonctionnement vun dësem Conseil consultatif an Zesummenaarbecht mat de besteende Gremien am A behale gëtt.

Da gesäit dëst Gesetz och erëm Derogatiounen vir, wat d'Personal ueget. Als CSV versti mer, dass et wichteg ass, exzellent Leit aus der Restauratioun, der Hotellerie an den Enseignement ze kréien. Mir verstinn och, dass et noutwendeg ka sinn, an deem Fall Derogatiounen fir dës speziell Leit virzegesinn, mä de Projet de loi ass an deem Punkt zimlech vag formuléiert a léist ganz villes zou.

Am Artikel 5 steet dran, dass den normale Kader vum Personal kéint komplettéiert gi mat Employéeeën, déi d'Konditiounen, den Här Baum huet se schonn opgezielt, géifen erfüllen, am Prinzip aus der EU, si hätten do een Accès zu enger Fonction enseignante oder Fonction d'encadrement socio-éducatif oder soss eng Funktioun am Beräich vun der Hospitalité, si hätte fënnef Joer Berufserfahrung an hätten e B2 an engem vun eisen dräi administrative Sproochen.

Dir Dammen an Dir Hären, hei steet net dran, dass dës Ausnamen nëmme kéinte gemaach gi fir Enseignanten aus dem Spezialberäich vun der Restauratioun, Hotellerie, Tourismus. Neen, hei steet dran, dass d'Hotelschoul dës Ausname ka maachen, fir hire Personalkader am Allgemengen ze erweideren. A wann dat gewënscht ass, dann, denken ech, hätte mer eng ganz breet Diskussioun misse féieren. An da stellt sech natierlech och d'Fro: Wann déi eng Schoul dat ka maachen, firwat net déi aner Schoulen?

An ech muss lech soen, dass ech mat de jeeweiligen Erklärungen vum Ministère net zefridde sinn. Ech krut, éischents, bei der Presentatioun gesot, dës Ausname wären definitiv just fir d'Spezialenseignanté geduecht an et géif ee kucken, fir den Artikel unzepassen, fir dat Ganzt méi kloerzemaachen. Du war also nach jiddwereen der Meenung, dass et net kloer war.

An där nächster Sitzung war awer keng Upassung gemaach ginn. Vlächcht war och gehofft ginn, ech hätt et vergiess; hat ech awer net. Du krut ech als Erklärung, de Ministère hätt een Avis juridique, dee géif confirméieren, dass dës Derogatiounen just op Enseignanten aus de Spezialberäicher géif zoutreffen.

Vu dass ech mer als Netjurist net konnt virstellen, wéi e Jurist genau dat do géif aus deem ganz vagen Text erauslesen, hunn ech dann dunn den Avis juridique gefrot. A wat ass geschitt? Anplaz en Avis juridique ze kréien, krut ech just eng schrëftlech Erklärung vum Här Meisch, wat mat dem Artikel gemengt wär. Et gëtt also keen Avis juridique, deen u sech d'Ausso vum Här Meisch géif beleeën. A genau dat ass awer de Problem. Firwat huet den Här